

УДК 347.97

Четвертак М.Р.

студ. гр. Ю-128 НУ «Запорізька політехніка»

СПІВВІДНОШЕННЯ ІНСТИТУТІВ АДВОКАТУРИ ПОЛЬЩИ ТА УКРАЇНИ

У цивілізованих демократичних державах невід'ємним фактором правової системи й основним недержавним інститутом захисту особистості, її прав і свобод є адвокатура. Практично всі міжнародні акти з прав людини, починаючи від Загальної декларації і закінчуючи Основними положеннями про роль адвокатів, визнають право на отримання фахової правової допомоги одним з найважливіших прав кожної особи.

В давнину правосуддя на території Польщі і України здійснював монарх, володіючи всіма атрибутами влади.

В Польщі ця система була більш розвинутою, і таких осіб називали представником, заступником. Вже в XIII столітті в Польщі з'являється такий вид представництва як *prokurator*. Прокуратор мав право представляти особу не лише в суді, але і в адміністративно-владних органах.

Зараз вважається, що польський ринок юридичних послуг є одним з найбільш ліберальних у Європейському Союзі. З формально-юридичної позиції, юридичні послуги у Польщі може надавати кожен, навіть не маючи юридичної освіти. Правовою підставою для такої діяльності є Закон «Про свободу підприємницької діяльності». Зазвичай, такі «юридичні послуги» охоплюють надання усних та письмових консультацій, підготовку претензій і юридичних висновків, а інколи – навіть порад та практичної допомоги при веденні судових справ, зокрема складання процесуальних документів від імені учасника процесу, але не підписуючи їх, оскільки на представництво осіб у судах в Польщі існує монополія адвокатів та юрисконсультів.

Професійна адвокатура в Україні сформувалася в період польсько-литовської доби. Особливу роль у цьому плані відіграли Литовські статuti і Магдебурзьке право. Згідно з цими документами, захисником може бути людина, яка добре обізнана з писаним правом – тобто професійний юрист. Отже, звідси можна вважати і час народження професійної адвокатури, хоча момент її організаційного оформлення ще був віддалений у часі.

У Польщі традиційно склалося, що правову допомогу надають дві юридичні професії, кожна у певному обсязі. Це професії адвоката та

правового радника. Окрім представників цих юридичних професій, юридичну допомогу у дещо обмеженому обсязі можуть надавати особи з вищою юридичною освітою, а також закордонні юристи.

Зараз вважається, що польський ринок юридичних послуг є одним з найбільш ліберальних у Європейському Союзі. З формально-юридичної позиції, юридичні послуги у Польщі може надавати кожен, навіть не маючи юридичної освіти. Правовою підставою для такої діяльності є Закон «Про свободу підприємницької діяльності».

За загальним правилом, у Польщі допускається здійснення юридичної практики закордонними юристами. Така можливість передбачена в Законі «Про надання юридичної допомоги іноземними юристами в Польщі». При цьому встановлені різні критерії для допуску юристів з країн Європейського Союзу та інших держав.

Якщо говорити про Україну, то однією з ключових умов, виконання якої необхідно для отримання права на адвокатську практику в Україні, є наявність вищої юридичної освіти. Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» конкретизує, що під повною вищою юридичною освітою у ньому розуміють освіту, здобуту в Україні, а також повну вищу юридичну освіту, здобуту в іноземних державах та визнану в Україні в установленому законом порядку.

Інститути адвокатури Польщі та України мають багато спільного й перебувають у процесі формування, поступово переходячи на стандарти ЄС у цій галузі. Втім, Польща, на відміну від України, вже задекларувала монополію адвокатів на представництво інтересів у судах, що відображено у Законі «Про адвокатуру» та процесуальних кодексах.

На адвокатуру України ще очікує складний шлях реформ, який запровадить адвокатську монополію на представництво інтересів клієнта у судах, підвищить гарантії адвокатської діяльності та престиж адвокатської професії в цілому.